

Muqeddes Kitab

Tewrat 31-qisim

«Obadiya»

© Muqeddes Kitab 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Uyghurche Kalam Terjimisi»

Tewrat 31-qisim

«Obadiya»

(Obadiya peyghemberning kitabi)

Kirish söz

Peyghember özi

Obadiya peyghemberning kim ikenlikini, uning yurtining nedilikini yoki uning arqa körünüşini bilmeymiz. Uning ismi «Perwerdigarning quli» dégen menide. Yeremiya peyghember uning yazmisining yérimini öz kitabida neqil keltüridu.

Yézilghan waqit

Yuqirida éytqinimizdek, Yeremiya peyghember Obadiyaning kitabini öz kitabida neqil keltüridu, biraq ayetlarning tertipi oxshimaydu (Tewrat, «Yer.» 41:7, 9-10, 14-16, 22). Bu shuni ispatlayduki, Obadiyaning kitabi Yeremiyaningkidin burun yézilghan. Uning üstige, Yoél peyghembermu öz kitabida «Obadiya»din neqil keltüridu (2:32); bu ish Obadiyaning peyghemberlik xizmitining miladiyedin ilgiriki 800-yilidin burun bolghanliqini békitidu.

«Obadiya» dégen kitapta Yérusalémning bir qétim tajawuzchiliqqa uchap, bulang-talang qilinghanliqi tilgha élinidu. Obadiya peyghember Édomiylarning shu tajawuzluqtin paydilanghanliqi üçün, ularni eyibleydu. Ular qoshnisi hem qan qérindishi bolghan Israillargha yordam bermey, eksiche Israillarning tartqan azab-oqubetliridin we ajizliqidin paydilinip, özliri ularni bulang-talang qilghanidi, hetta Israillardin öch alghanidi («Ob.» 10-14-ayetler). Undaqta, bu zadi qaysi tajawuzluq idi? Bu weqening qaysi weqe ikenlikini bilgendin kéyinla, kitabning yézilghan waqtini békitkili bolidu. Bizning töwendikidek ikki weqe toghruluq xewirimiz bar: —

(1) Babil padishahi Néboqadnesarning Yérusalémni ishghal qilghanliqi (miladiyedin ilgiriki 586-yili).

(2) Yehoram Yehudagha padishah bolup (miladiyedin ilgiriki 854-yili), Édom Yehudaning béqindiliqidin ayrilip, uzun ötmey Erebler we Filistiylarning birliship Yérusalémgha hujum qilghanliqi.

Bu weqeler «1Pad.» 20:8-22-ayetler, «2Tar.» 21-bab, 8-10 we 16-17-ayetlerde xatirilinidu. Erebler we Filistiylar Yehoram padishahning ordilirigha bösüp kirip padishahning bayliqlirini, ayallirini we balilirini élip ketti. Mushundaq ehwalda addiy puqralarningmu oxshash muamilige uchrishi turghan gep.

Mushu ikki imkaniyet ichide, ikkinchi weqe Obadiya bayan qilghan weqege mas kélidu; chunki biz éytqinimizdek Yeremiya «Obadiya»din neqil keltüridu, Yeremiya özi Babil impériyesining tajawuz qilidighanliqini shu weqedin xéli yil burunla aldin'ala éytqan. Shunga «Obadiya» dégen kitabche Tewrattiki «peyghember kitabliri» ichide belkim eng burun,

«Obadiya»

texminen miladiyedin ilgoriki 854-yili yézilghan. Kitabning bayanlirigha qarighanda, Édom shu chaghdiki Yehudaning ajizliqidin paydilinip, «bulangchilarning keynidin bulangchiliq qilghan».

Kitabning témisi

Kitabning témisi intayin addiy. Édom gunahliri tüpeylidin Xudaning qattiq jazasigha uchraydu.

Obadiya peyghemberlarning ichide «Perwerdigarning küni» toghruluq eng burun söz qilghan peyghemberlarning biri; shunga kitabni «Perwerdigarning küni» dégen ulugh témigha qarita bérilgen birxil tonushturush dégili bolidu. Uning kitabı addiy bolghini bilen, barliq xelqler barliq dewrlerde uningdin muhim sawaqlarnı alalaydu. Bu sawaqlar toghruluq «qoshumche söz»imizde toxtilimiz.

Édom we Yehudaning otturidiki öch-adawetning arqa körünüşı

Qoshkézek aka-uka bolghan Édom (yene bir ismi Esaw) we Yaquplar Ibrahimning newriliri, Ishaqning oghulliri idi. Ular tughlushtin ilgiri Xuda ularning anisi Riwkahqa: Ibrahim peyghemberge «rohiy warisliq» qilish iltipati qoshkézekning kichikige, yeni Yaqupqa bérilidu, dep aldin'ala bésharet bergenidi. Yaqup bolsa mushu «rohiy warisliq»qa ishengeni we uni intayin etiwarlighan; Esaw undaq emes idi. Uning ema bolup qalghan atisi Ishaq Xudaning shu bésharitiqe qarimay, mushu «rohiy warisliq»ni Yaqupqa emes, belki uning ornida akisi Esawgha tapshurush meqsitide bolghanidi. Shuning bilen Yaqup mushu iltipatqa érishishim üçün «Men Xudaning shu wedisini emelge ashurushi üçün, uninggha yardemleshmisem bolmaydu» dégendek xiyalgha keldi; u Esaw boluwélip, dadisini aldidı; Ishaq uni Esaw dep bilip, beriketlep Xudaning rohiy warisliq iltipatini uninggha tapshurdi. Bu aldamchiliq aka-uka arisidiki qorqunchluq öch-adawetni hasil qildi. Esaw Yaqupni öltürmekchi boldı, Yaqup yurttin qéchip ketti. Yigirme yildin kéyin Yaqup yurtqa qaytip, Esawdin kechürüm soridi. Esaw uni merdlerche kechürüm qilip, aka-uka qaytidin eplashti («Yar.» 27-28, 32-33-bablarnı körüng).

Epsuski, Esaw özi shunche merd-séxiliqqa ülgé körsetken bolsimu, lékin uning bala-chaqiliri, newriliri we kéyinki ewladliri Yaqupning ewladlirini, yeni Israil xelqini kechürüm qilalmidi. Öz ejdadini hörmetlep, uning kechürüm qilish izlirini bésish uyaqta tursun, belki buning ornida ular kona öch-adawetni qaytidin qozghidi. Israilgha bolsa Musa peyghember arqiliq: «**Édomiyar qérindishinglar bolghach, ulargha nepret bilen qarimanglar**» — dep buyrulghan («Qan.» 23:7). Israilning bu buyruqqa qanchilik derijide boysunghanliqini anche bilmeymiz, biraq tarixiy xatirilerge asaslighanda Édomning Israilgha bolghan öch-adawiti 1800 yil dawamlashqan. Yene, Esawning ewladliri (Édomiyar) Yehudaning dunyagha bolghan tesiridin (gerche Hemmige Qadir Özi buni éniq békitken bolsimu) heset qilatti; ularning hesetxorluqi öz nepritini öchürüşke yol qoymaytti. Mana bu Obadiyaning bésharetlirining arqa körünüşı. Emeliyette bolsa, mushundaq öch-nepretlikni saqlap kelgen herbir el axir bérıp öz-özige zamin bolidu.

(Yaqup we Esawlarning tarixi «Yaritilish», 25-28-, 32-33-bablarda xatirilengen).

Izahat

Terjimimizde biz Tewratshunaslarning tetqiqatlriridin, bolupmu Yehudi alim Doktor Arnold Fruxténbaum hem amérikilik alim Proféssor Dawut Beykerlarning eserlriridin paydilanduq.

Mezmun: —

- (1) Édomning berbat bolushi (1-9)
- (2) Édomning berbat bolushining sewebi (10-14)
- (3) Perwerdigarning küni (15-16)
- (4) Israilning eslige keltürülüşhi (17-21)

.....

Obadiya

Édomning berbat bolushi

1 ¹ Obadiya körgen alamet körünüş: —

Reb Perwerdigar Édom toghruluq mundaq deydu: —

(Biz Perwerdigardin bu xewerni anglashqa muyesser bolduq)

— «Bir elchi eller arisigha ewetildi;

U: «Ornunglardin turunglar, biz uninggha qarshi jeng qilish üçün turayli!» — dep xewer béridu.

² Mana, Men séni eller arisida kichik qildim;

Sen eller arisida qattiq kemsitilgen xelq bolisen!

³ Hey tik qiyaning yériqliri ichide turghuchi,

Turalghusi yuqiri bolghuchi,

Könglüngde: «Kim méni yerge chüshürelisun?!» dégüchi,

Könglüngdiki tekebburluq özüngni aldap qoydi!

⁴ Sen Bürküttek özüngni yuqiri kötürsengmu,

Changgangni yultuzlar arisigha tizsangmu,

Men shu yerdin séni chüshürüwétimen,

— deydu Perwerdigar.

⁵ Bulangchilar qéshinggha kelsimu,

Oghrilar kéchilep yéninggha kirsimu,

(Hey, shunche üzüp tashlinisen!)

Ular özlirige chushluqla oghrilaaytti emesmu?

Üzüm üzgüchiler yéninggha kelsimu, azraq wasanglarni qalduridu emesmu?

⁶ Biraq Esawning teelluqati qandaq axturuldi!

Uning yoshurun bayliqliri qandaq tépip chiqildi!

⁷ Barliq ittipaqdashliring séni chégrayingghiche heydiwétidu;

Sen bilen inaq ötkenler séni aldap, üstüngdin ghelibe qilidu;

Néningni yégenler sang qiltaq quridu;

Sen derweqe yorutulmighandursen!

1:1 «Bir elchi eller arisigha ewetildi» — «eller» (yaki «yat eller») — Israilgha yat bolghan ellerni körsitidu. «Ornunglardin turunglar, biz uninggha qarshi jeng qilish üçün turayli!» — «uninggha» bolsa, Édomgha. Belkim bu elchi Édomgha dushman ellerning biridin chiqqan bolup, u bashqa ellerni Édomni yoqitishqa chaqiridu.

1:2 «Men séni eller arisida kichik qildim; sen eller arisida qattiq kemsitilgen xelq bolisen!» — Xuda Édomni «séni» dep, mushu yerde uninggha biwasite söz qilidu.

1:3 «tik qiyaning yériqliri ichide turghuchi, turalghusi yuqiri bolghuchi» — démisekmü, Édom pinhanraq, üstige chiqish tes bolghan taghliq rayonda turghan.

1:4 Yer. 49:16

1:5 «Hey, shunche üzüp tashlinisen!» — tirnaq ichidiki sözler, belkim peyghemberning hayajandin Perwerdigarning sözini üzüp qoyup dégen gépidur. «Üzüm üzgüchiler yéninggha kelsimu, azraq wasanglarni qalduridu emesmu?»

— Musa peyghemberge chüshürülgén qanun boyiche üzüm hosulini alghanda üzgüchiler kembeghellerning tériwélishi üçün bir'az wasanglarni qaldurush kérek idi. Bezi sherqiy döletlerde bu bir adetke aylinip qalghan.

1:5 Yer. 49:9

1:6 «... Esawning teelluqati qandaq axturuldi!» — «Esaw» Édomning bashqa bir ismi. «... Uning yoshurun bayliqliri qandaq tépip chiqildi!» — 5-6-ayetler «mersiye» (matem tutush munajiti) sheklide.

1:7 «... séni... heydiwétidu; ... üstüngdin ghelibe qilidu; ... sang qiltaq quridu...» — 5-7-ayetlerde éytilghan bésharetlerdiki péillar «ötkén zaman» bilen ipadiliniidu. Lékin ular kelgüsi ishlarni körsitidu (8-ayette éniq körsitilidu). Ibraniy tilida, bésharetlerde péillarning «ötkén zaman»da ishlitishi «bu ish jezmen yüz béridu» dégenni tekitleydu. «... Sen bilen inaq ötkénler séni aldap, üstüngdin ghelibe qilidu; néningni yégenler sang qiltaq quridu» — bu ayet belkim ereblerning

«Obadiya»

⁸ Men shu küni, — deydu Perwerdigar,
— Édomdin danishmenlarni,
Esawdin eqil-parasetni yoqatmamdimen?..

⁹ Shuning bilan palwanliring parakende bolidu, i Téman,
Shuning bilan Esawning téghidiki herbir adem qirghinchiliqta qetl qilinishu..

Édomning berbat bolushining sewebi

¹⁰ Ukang Yaqupqa qilghan zulum-zorawanliqning tüpeylidin,
Iza-ahamet séni qaplaydu;
Sen menggüge üzüp tashlinisen..

¹¹ Sen bir chette perwasiz qarap turghan küni,
Yeni yaqa yurttikiler buradiringning mülkini bulap ketken küni,
Taipiler uning derwaziliridin kirip Yérusalém üstige chek tashlighan küni,
Sen ularning bir ezasigha oxshash bolghansen..

¹² Biraq qérindishningning apetikünige perwasiz qarap turmasliqning kérek idi,
Yehudaning balilirining halaket künide xushal bolup ketmeslikning kérek idi;
Külpetlik künide aghzingni yoghan qilmasliqning kérek idi;

¹³ Öz xelqimni apet basqan künide, ularning derwazisigha kirmeslikning kérek idi;
Ular ni apet basqan künide ularning derd-elemige érensiz qarap turmasliqning kérek idi,
Apet basqan künide qolungni mal-mülkige sozmasliqning kérek idi;

¹⁴ Sen sheherdin qéchip qutulghanlarni üzüp tashlash üçün acha yolda turmasliqning kérek idi;
Külpet basqan künide uningdin qutulup qalghanlarni düshmenge tapshurmasliqning kérek idi.

Perwerdigarning küni

¹⁵ Chünki Perwerdigarning küni barliq eller üstige chüshüshke yéqin qalghandur;
Séning bashqilargha qilghiningdek, sangimu shundaq qilinishu;
Sanga téghishlik jaza öz béshinggha chüshidu;

¹⁶ Chünki sen Öz muqeddes téghimda ghezipimni ichkiningdek,
Barliq ellermu shundaq toxtawsiz ichidu;
Berheq, ular ichidu, yutidu,
Andin ular héch mewjut emestek yoqap kétidu..

Édomiylarni aldam xaltisigha chüshürüp, ularni öz zéminidin heydiwétishi toghruluq bésharet béridu (weqe belkim miladiyedini ilgiriki 6-esirning axirida bolghan). Ibraniy tilini chüshinish tes.
— Bésharet kelgüsüdiki ishlarni körsetkini bilen, péillar «ötkén zaman»da ipadilinishu. Adette ibraniy tilida bésharet «ötkén zaman»da ipadilengen bolsa, uning jezmanlikini tekitleydu.

1:8 «Men shu küni... Édomdin danishmenlarni, Esawdin eqil-parasetni yoqatmamdimen?» — «shu küni» belkim Babil impériyesi ulargha tajawuz qilidighan küni (miladiyedini ilgiriki 587-yili) yaki erebler ularni aldap heydiwétidighan küni, yene axirqi zamanda «Perwerdigarning küni»ni körsitishimu mumkin. Édom öz danishmenliri bilen dangqi chiqqan. Ayup peyghemberning üç dostidin biri bolghan «Témanliq Élifaz»mu Édomluq idi.

1:8 Yesh. 29:14; Yer. 49:7

1:9 «Shuning bilan palwanliring parakende bolidu, i Téman,...» — «Téman» Édomning chong bir shehiri.

1:9 Am. 2:14, 16

1:10 Yar. 27:41; Ez. 35:5; Am. 1:11

1:11 Zeb. 137:7

1:15 Ez. 35:15

1:16 «Chünki sen Öz muqeddes téghimda ghezipimni ichkiningdek» — ibraniy tilida «chünki sen Öz muqeddes téghimda ichkiningdek...» — Chüshenchimiz boyiche Édomiylar Xudaning qolida uning ghezipini ichkenidi.

— Bashqa birxl chüshenchisi, Édomiylar Yehuda üstidin qilghan ghelibisini tebriklep, «Xudaning muqeddes téghi»da sharab ichken; we ular (ayetning ikkinchi qismi boyiche) shu gunahi üçün barliq eller bilen teng Xudaning ghezipini ichidu. «Barliq ellermu shundaq toxtawsiz ichidu; berheq, ular ichidu, yutidu, andin ular héch mewjut emestek yoqap kétidu» — ellerning némini ichidu? Xudaning ghezipini ichidu (mesilen «Zeb.» 75:8, «Yesh.» 49:26, «Yer.» 25:15-16, «Zeb.» 16:4nimu körüng).

«Obadiya»

Israilning eslige keltürülüşhi

¹⁷ Biraq Zion téghi üstide panah-qutquzulush bolidu,
Tagh pak-muqeddes bolidu;

Yaqup jemetining teelluqatliri özige tewe bolidu;

¹⁸ We Yaqup jemeti ot, Yüsüp jemeti yalqun,

Esaw jemeti ulargha paxal bolidu;

Ot we yalqun Esaw jemeti ichide yéqilip, ularni yutup kétidu;

Esaw jemetidin héchbirs qalmaydu;

Chünki Perwerdigar shundaq söz qilghan.

¹⁹ Yehudaning jenubidikiler Esawning téghigha ige bolidu;

Shefelah tüzlenglikidikiler Filistiylerning zéminigha ige bolidu,

Berheq, ular Efraimning dalasi hem Samariyening dalasigha ige bolidu;

Binyamin Giléadqa ige bolidu;

²⁰ Sürgün bolghanlardan qélip qalghan Israillardin terkib tapqan bu qoshun Qanaandikilerge
tewe bolghan zéminigha Zarefatqiche ige bolidu;

Sefaradta sürgünde turghan Yérusalémdikiler bolsa jenubniki sheherlerge ige bolidu..

²¹ Andin Zion téghi üstige qutquzghuchilar chiqidu,

Ular Esaw téghi üstidin höküm süridu;

Shuning bilen padishahliq Perwerdigargha tewe bolidu!

1:16 Zeb. 75:8; Yesh. 49:26; Yer. 25:15-16; Zeb. 16:4; Mat. 26:39, 42; Yuh. 18:11

1:17 «Biraq Zion téghi üstide panah-qutquzulush bolidu» — bashqa birxil terjimisi: «Biraq Zion téghida qutulup qalghanlar bolidu».

1:19 «Yehudaning jenubidikiler» — ibraniy tilida «Negewdikiler». «Negew» — Yehudaning jenubiy teripidiki chong chöl-bayawan. — «Yehudaning jenubidikiler Esawning téghigha ige bolidu; Shefelah tüzlenglikidikiler Filistiylerning zéminige ige bolidu, ... Binyamin Giléadqa ige bolidu» — 19-ayettiki bésharetlerning köp qismi miladiyedin ilgeriki 2-esirde emelge ashurulidu («Makabbiylar» hem «Yoséfus» dégen kona tarixiy kitablarda xatirlengen). Biraq pikirimizche, bu bésharetning toluq emelge ashurulushi axirqi zamanda bolidu.

1:20 «Sürgün bolghanlardan qélip qalghan Israillardin terkib tapqan bu qoshun...» — bashqa birxil terjimisi: «Qanaangha qaytip kelgen, sürgün bolghan Israillar jamaiti...».

1:21 «Ular Esaw téghi üstidin höküm süridu» — yaki «ular Esaw téghi üstidin höküm chiqiridu». «Shuning bilen padishahliq Perwerdigargha tewe bolidu!» — hazir «Esaw téghidikiler»ning héchqaysisi Édomluqlar emes (18-ayetni körtüng). Bu «qutquzghuchilar»ning kim ikenliki déyilmidi; pikrimizche, «qutquzghuchilar» kona zamanlarda Israilni qutquzghan peyghemberler we «batur hakimlar» süpitide bolidu. Ular hazir ölümdin tirilgen. Israil Xudaning toluq idare-hökümi astida bolup, uning ehwali pütünley mukemmel bolidu.

Qoshumche söz

«Obadiya»din alghan muhim sawaqlar

Yer yüzide qanchilighan urush, jédel-majiralar Édomlarningkidek «dewrdin-dewrgiche» dawamlashar? — hazir jédelni öz béshidin ötküzüwatqan kishilerning belkim eyni chaghdikida jédel bilen alaqisi yoq bolushi mumkin. Hetta beziler jédelning sewebining néme ikenlikinimu bilmesliki mumkin. «Némishqa soqushisiler?» dep sorisaq, ular peqet: «Biz ezeldin tartip «uning-buning»din nepretlinip kelduq!» — dégendin bashqa jawab tapalmaydu. Buni déyishning eslide hajiti bolmasliqi kérek idi, — biraq déyish kérekki, Xuda melum bir dewrge ilgiriki dewrlerning gunahlrining jawabkarliqini qoymaydu (ata-bowilarning gunahliri kéyinki ewladlirigha qiyinchiliq we azab-oqubetni yetküzüshi mumkin, biraq bu pütünley bashqa bir ish). Xuda mushundaq dep qarighaniken, insan balilirining buninggha oxshimaydighan herqandaq yoli yaki herikiti bolsa bolmaydu. Ikkinchi dewr birinchi dewrdiki qebihlikni dawamlashtursa yaki shu qebihlikni yaxshi dep aqlimaqchi bolsa, undaqta ularningmu bu adawetke mes'uliyiti bolidu, elwette; biraq nurghun ehwallarda ikkinchi dewrning birinchi dewr qilghan ishlar toghruluq qilche xewiri bolmaydu. Bilmeslikning özi (qesten bilmes boluwalmsa) eyib emes. Jédel chiqarghuchi her ikki terep bir-birige chüshinish pursiti yaritip bérishi kérek. Shuninggha gep ketmeyduki, Sheytan bu dunyani milyonlighan kishilerning bextini yoqitidighan uqushmasliq, adawet we nepretler bilen toldurushqa muweppeq boldi. Emdi, chiqish yoli barmu?

Birla yol bar — u bolsimu, kechürüş. Emeliyette bolsa Xuda aldida héchqandaq bir insanning bashqa bir insangha öch-adawet tutush hoquqi yoqtur. Özimizning meghrurluq, hesetxorluq, menmenchiliktek gunahlrimiz Hemmige Qadiri ghezeplendürgüdek derijide éghir tursa, kallimizda Iгимizni renjitidighan qilmishlrimiz toghruluq héch oylamay turup, bashqa bir insanni bizni renjitken dep eyibleshke néme heddimiz? Hemmige Qadir Xuda aldida bizler néme iduq?

Shunga Mesih Eysaning tengdashsiz telimi bizge: **«Bizge gunah qilghanlarni kechürüm qilghinimizdek, bizning gunahlrimiznimu kechürüm qilghaysen»** dep dua qilishni ögitidu; chunki: — **«Eger siler bashqilarni kechürüm qilmisangalar, ershtiki atanglar silernimu kechürüm qilmaydu»** (Injil, «Matta» 6-bab).

Bashqilarni kechürüşning ikki basquchi bar; birinchi, Xuda aldida kechürüş; ikkinchi, insan teripide, özara munasiwetni eslige keltürüş. Birinchisi bolmisa bolmaydu; uningsiz herbir kishi dozaxqa kiridu; ikkinchisi intayin güzel ish, biraq uninggha yétish teske toxtishi mumkin. «Xuda aldida bashqilarni kechürüş» dégenlik, mende bashqa herqandaq kishining dozaxqa kirishini xalaydighan oy bolmasliqi kérek dégenliktur; bashqiche éytqanda, bizge gunah qilghan (yaki «bizge gunah qildi» dep oylighan) kishige héch bolmighanda: «I Xuda, uninggha towa qilidighan qelb bergeysen, uni gunahning ilkidin azad qilghaysen we shuning bilen teng uning gunahimu kechürüm qilinsun» dégendek dualarni qilish dégenliktur. Kechürüş dégen hergiz «Héchweqesi yoq, bu héchqanche gunah emes» dégenlik emes. Birer yamanliq bolghandin kéyin, yarashturushning mumkin bolushi üçün awwal bu yamanliqni tonup yétish, kechürüm sorash kérek, elwette; peqet shundaq bolghandila munasiwetni eslige keltürgili bolidu. Mana bu kechürüşning ikkinchi basquchi. Bu basquchqiche biz gunah

«Obadiya»

qilghuchigha dost qatarida muamile qilalishimiz natayin; biraq biz uni dushman qatarida körmeslikimiz zörür.

Édom undaq yükseklikke yételmigenidi. Dewrdin-dewrge bolghan meghrurluq uningda küchlük derijige yetkenidi. Meghrurluq daim öz-özini aldaydighan bir ish; yuqirida éytqinimizdek, ular mötiwer ejdadi Esawning Yaqupni kechürüm qilghanliqidin ibaret pakitni tonushni ret qilip kelgen.

Ular yene özining (hazirqi Iordaniyediki) taghliq rayongha jaylashqan «bürküt uwisi»dek bolghan mustehkem ornidin tekebburliship ketken. «Héchkim qol sélishqa pétinalmaydu» dégendek oylarda bolup, ular etrapidiki barliq ellerning herbir ajiz peytliridin paydilinip, hujum qilip bulang-talang, basqunchiliq qilip yürgen. Xudaning mushundaq ishlargha qandaq qaraydighanliqini Sulayman padishah bizge uqturidu:

**«Miskinni bozek qilish — Perwerdigargha bihörmetlik;
Hajetmenlerge shapaet qilish uni hörmetligenliktur»** («Pend.» 14:31).

Édomiylar mushu ishlar tüpeylidin Amos we Yoél teripidinmu eyblengen. Ular Xuda aldida üç nuqtida gunahliq dep qaralghan: (1) dewrdin-dewrge öch-adawet saqlash, hetta eslide tolimu orunsiz bolghan nepret-adawetni saqlash; (2) meghrurluq; (3) ajizlarni bozek qilish.

Yuqiriqilardin bashqa, Xuda hezriti Ibrahim üçün tüzgen ehde boyiche, Ibrahimning ewladlirigha lenet oqughanlarning hemmisige lenet oqulatti («Yar.» 12:1-3). Édomiylar Özige talliwalghan Yehudiy xelqige hujum qilip, ulardin nepretlengenliki tüpeylidin axirida öz weten-zéminidin ayrilghan. Miladiyedin ilgiriki 6-4-esirde ular Erebler teripidin «bürküt uwisi»din heydiwétilip, «Ölük Déngiz»ning yénidiki qaghjiraq rayonda olturaqlishishqa mejbur qilinghan. Bügünki künde Édom dégen memliket yer yüzidiki eller arisida alliqachan untulup ketti (belkim hazirqi Iordaniyediki Erebler we Pelestinliklerge assimilyatsiye qilinip, bularning bir qismi bolup ketken bolushi mumkin); kelgüside, hetta ularning eslidiki zémini kéler dewrlerge agah we esletme süpitide qorqunchluq, ademzatsiz ot-güngürt basidighan bir jaygha aylandurulidu. Lékin biz bolsaq Obadiyaning kichik kitabchisi arqiliq hazir agahlandurushni qobul qilalaydighan hem ibret alalaydighan bolup, bizni dozax terepke élip baridighan gunahlardan — meyli adawet bolsun, meghrurluq bolsun, hesetxorluq yaki ajizlarni bozek qilish bolsun — bulardin towa qilip hayat yolini izdiyeleydighan bolimiz